Republica Moldova

CURTEA CONSTITUŢIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 43a/2026

pentru controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 29 din 6 martie 2026 privind desemnarea unor membri în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a procurorilor

CHIŞINĂU

10 noiembrie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea dnei Maria Sorici, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 9 martie 2026,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 10 noiembrie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află o sesizare depusă la Curtea Constituțională la 9 martie 2026, pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție și 25 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, de către dl Alexandru Verșinin, deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

2. Autorul sesizării îi solicită Curții Constituționale să verifice constituționalitatea Hotărârii Parlamentului nr. 29 din 6 martie 2026 privind desemnarea unor membri în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a procurorilor.

3. Prin Decizia nr. 39 din 10 martie 2026, Curtea a respins cererea de suspendare a acțiunii Hotărârii Parlamentului nr. 29 din 6 martie 2026, formulată în cadrul acestei sesizări.

4. În data de 19 octombrie 2026, dna avocat Doina Ioana Străisteanu, reprezentantă a autorului sesizării, a depus la Curte o completare a sesizării. În completare, aceasta a dezvoltat argumente privind efectele Hotărârii Curții din 15 octombrie 2026 asupra Hotărârii Parlamentului nr. 29 din 6 martie 2026 și a invocat articolele 1 alin. (3), 6, 7, 20, 23 alin. (2), 54, 66 lit. j) și r), 72, 74, 124, 125, 125[1], 134, 135 alin. (1) lit. a) și 140 din Constituție. Reprezentanta a solicitat, de asemenea, examinarea prioritară a cauzei, invocând efectele pe care Hotărârea Parlamentului nr. 29 le-ar putea produce asupra activității Comisiei de evaluare.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

5. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23
Dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte

drepturile şi îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte drepturile şi îndatoririle. În acest scop statul publică şi face accesibile toate legile şi alte acte normative."

Articolul 73
Iniţiativa legislativă

„Dreptul de iniţiativă legislativă aparţine deputaţilor în Parlament, Preşedintelui Republicii Moldova, Guvernului, Adunării Populare a unităţii teritoriale autonome Găgăuzia."

Articolul 74
Adoptarea legilor şi a hotărârilor

„(1) Legile organice se adoptă cu votul majorităţii deputaţilor aleşi, după cel puţin două lecturi.

(2) Legile ordinare şi hotărârile se adoptă cu votul majorităţii deputaţilor prezenţi.

(3) Proiectele de lege prezentate de Guvern, precum şi propunerile legislative ale deputaţilor acceptate de acesta sânt examinate de Parlament în modul şi după priorităţile stabilite de Guvern, inclusiv în procedură de urgenţă. Alte propuneri legislative se examinează în modul stabilit.

(4) Legile se trimit spre promulgare Preşedintelui Republicii Moldova."

6. Prevederile Hotărârii Parlamentului nr. 29 din 6 martie 2026 sunt următoarele:

„În temeiul art. 6 alin. (1) lit. b) şi alin. (51) din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor şi procurorilor şi modificarea unor acte normative, Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. – Domnul Bernard LAVIGNE se desemnează în calitate de membru în Comisia de evaluare externă a integrităţii etice şi financiare a procurorilor, începând cu data de 1 mai 2026.

Art. 2. – Domnul Herman von HEBEL se desemnează în calitate de membru în Comisia de evaluare externă a integrităţii etice şi financiare a procurorilor.

Art. 3. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.

Art. 4. – Prezenta hotărâre poate fi contestată în condiţiile art. 19, 164–166 şi 209 din Codul administrativ nr. 116/2018."

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

7. Autorul sesizării susţine că Hotărârea Parlamentului nr. 29 din 6 martie 2026 a fost adoptată pe baza modificărilor aduse prin articolele III şi IV din Legea nr. 26 din 5 martie 2026 pentru modificarea unor acte normative

(fortificarea securității judecătorilor și procurorilor) articolului 6 din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și articolului 6 din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative. Modificările au vizat mecanismul de desemnare a membrilor internaționali ai comisiilor de evaluare externă, fiind înlocuită condiția votului a cel puțin trei cincimi din numărul deputaților aleși cu cea a votului majorității deputaților aleși, în eventualitatea în care membrii internaționali nu sunt aleși din prima încercare cu votul a cel puțin trei cincimi din numărul deputaților aleși.

8. Autorul afirmă că reducerea pragului de vot de la trei cincimi la majoritatea deputaților aleși a permis adoptarea Hotărârii Parlamentului nr. 29 din 6 martie 2026 cu voturile majorității deputaților aleși, contrar exigențelor democrației parlamentare și standardelor europene privind implicarea opoziției în constituirea comisiilor de evaluare externă.

9. Mai mult, potrivit autorului sesizării, controlul constituționalității hotărârii contestate nu poate fi considerat ca fiind lipsit de obiect sau absorbit în întregime de controlul constituționalității legii care a permis adoptarea sa. Cele două controale privesc acte juridice distincte, de natură juridică diferită, între care există o legătură normativă și funcțională directă. Controlul legii urmărește verificarea constituționalității regulii generale care a modificat mecanismul de desemnare, în timp ce controlul hotărârii individuale urmărește verificarea constituționalității exercitării concrete a competenței parlamentare și a efectelor juridice produse prin aplicarea regulii respective.

10. Autorul susține că textul constituțional nu exclude în mod expres hotărârile Parlamentului cu caracter individual. Dimpotrivă, jurisprudența constituțională demonstrează că asemenea acte pot fi supuse controlului atunci când problema ridicată depășește simpla legalitate administrativă și privește încălcarea unor norme sau principii constituționale. Autorul face trimitere la Hotărârea Curții Constituționale nr. 14 din 7 iulie 2011, în care s-a examinat constituționalitatea unei hotărâri a Parlamentului privind numirea în funcția de președinte al Curții de Conturi, și la Hotărârea Curții Constituționale nr. 14 din 27 aprilie 2021, în care s-au examinat hotărâri parlamentare referitoare la revocarea unui judecător constituțional și numirea altui judecător constituțional.

11. În consecință, autorul sesizării susține că Hotărârea Parlamentului nr. 29 din 6 martie 2026 a fost adoptată pe baza unor prevederi legale neconstituționale. În completarea sesizării, reprezentanta autorului susține că Hotărârea Parlamentului contravine articolelor 1 alin. (3), 6, 7, 20, 66 literele j) și r) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării nr. 43a/2026, inclusiv completarea depusă la 19 octombrie 2026, Curtea constată următoarele.

13. Potrivit articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, Curtea exercită, la sesizare, controlul constituționalității hotărârilor Parlamentului.

14. Curtea observă că autorul contestă o hotărâre a Parlamentului privind desemnarea a doi membri ai Comisiei de evaluare externă a integrității etice și financiare a procurorilor, propuși de partenerii de dezvoltare.

15. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că posibilitatea exercitării controlului de constituționalitate asupra unei hotărâri cu caracter individual a Parlamentului este condiționată de relevanța constituțională a obiectului acesteia. Curtea a notat că pot constitui obiect al controlului de constituționalitate hotărârile Parlamentului care afectează valori, principii sau reguli constituționale ori organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional (a se vedea HCC nr. 27 din 17 noiembrie 2015, § 16; DCC nr. 79 din 14 mai 2026, § 17).

16. Astfel, în Decizia nr. 126 din 28 noiembrie 2019, Curtea a reținut că hotărârile Parlamentului cu caracter individual care produc efecte juridice concrete constituie acte administrative individuale, iar criticile care vizează conformitatea acestora cu legislația infraconstituțională reprezintă chestiuni de legalitate, care nu intră în sfera controlului de constituționalitate și țin de competența instanțelor de contencios administrativ. Curtea a subliniat că, odată cu intrarea în vigoare a Codului administrativ, există remedii judiciare efective pentru contestarea unor asemenea acte, fapt care exclude intervenția Curții Constituționale în lipsa unei probleme veritabile de ordin constituțional. În consecință, Curtea a conchis că sesizările care urmăresc, în esență, verificarea modului de aplicare a legii prin acte administrative individuale nu întrunesc condițiile de admisibilitate, întrucât controlul Curții vizează exclusiv conformitatea actelor cu Constituția, nu legalitatea lor (a se vedea §§ 24-26 din decizia menționată).

17. De asemenea, în Decizia nr. 79 din 14 mai 2026, § 17, Curtea a reiterat că nu orice act cu caracter individual emis de o autoritate constituțională intră, *per se*, în sfera controlului de constituționalitate, această competență fiind limitată la actele care privesc funcții de rang constituțional care au un rol fundamental pentru ordinea juridică constituțională. În cauza care a stat la originea Deciziei citate, s-au contestat decrete ale Președintelui Republicii Moldova care aveau un caracter individual și vizau desemnarea unor emisari speciali. Aceste funcții nu erau stabilite de Constituție și nu aveau un rol fundamental în ordinea constituțională a statului. Prin urmare, Curtea nu a declanșat controlul de constituționalitate al acestor Decrete.

18. Aceste considerente sunt valabile, *mutatis mutandis*, și pentru prezenta cauză. Hotărârea Parlamentului nr. 29 din 6 martie 2026 are ca obiect desemnarea unor membri în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a procurorilor. Existența, componența și atribuțiile Comisiei sunt reglementate de Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative. Prin această hotărâre, Parlamentul a exercitat o competență prevăzută de lege, fără ca obiectul ei să privească organizarea sau funcționarea unei autorități ori

instituții de rang constituțional. Totodată, autorul sesizării nu a demonstrat că hotărârea Parlamentului afectează valori, principii sau reguli constituționale. Astfel, Curtea nu poate declanșa controlul de constituționalitate al acestei hotărâri.

19. Totodată, Curtea reține că, prin Hotărârea nr. 12 din 15 octombrie 2026, a declarat neconstituționale prevederile care instituiau mecanismul subsidiar de desemnare, pentru încălcarea articolului 74 alin. (1) din Constituție. La § 81 din Hotărâre, Curtea a precizat, în temeiul articolului 140 alin. (1) din Constituție, că soluția sa nu afectează actele emise pe baza normelor respective și nu se aplică raporturilor anterioare momentului intrării în vigoare a Hotărârii Curții.

20. Prin urmare, pe baza celor menționate, Curtea constată că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) litera a), 140 alin. (2) din Constituție și 27 alineatele (2) și (3) lit. a), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea pentru controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 29 din 6 martie 2026 privind desemnarea unor membri în Comisia de evaluare externă a integrității etice și financiare a procurorilor, depusă de către dl Alexandru Verșinin, deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte **Domnica MANOLE**

Chișinău, 10 noiembrie 2026
DCC nr. 167
Dosarul nr. 43a/2026